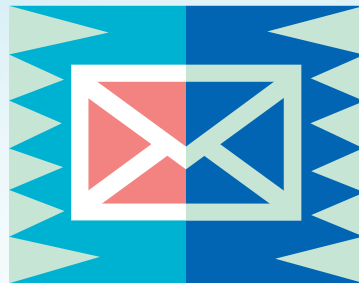

Церковне керівництво

Вивчення Першого
Послання до Тимофія
та Послання до Тита

*Тому то й ми дякуємо Богові безперестанку, що,
приймавши почуте від нас Слово Боже, прийняли
ви не як слово людське, але як правдиво то є
Слово Боже, що й діє в вас, віруючих.*

1 Солунян 2:13

Зміст

Церковне керівництво	3
I. Вступ	4
II. Керівництво в церкві	5
III. Благодать для чинення добра	12
IV. Підсумок	16
Додаток 1. Поглянемо на Перше Послання до Тимофія	25
Додаток 2. Поглянемо на Послання до Тита	30
Додаток 3. Вивчення Біблії на тему Божого Царства	33

Церковне керівництво

1 Тимофія та Послання до Тита

ПЛАН УРОКУ

- I. Вступ
- II. Керівництво в церкві
 - A. Дослідження 1 Тимофія
 - Б. Установлення історичної перспективи
 - 1. Авторство та читачі
 - 2. Дата
 - 3. Географія
 - 4. Загальне тло
 - В. Вивчення вмісту
 - 1. Тема
 - 2. Ключовий вірш
 - 3. Учення та теми
 - 4. 1 Тимофія: Ісус Христос — наш Учитель
- III. Благодать для чинення добра
 - A. Вивчення Послання до Тита
 - Б. Установлення історичної перспективи
 - 1. Авторство та читачі
 - 2. Дата
 - 3. Географія
 - В. Вивчення вмісту
 - 1. Тема
 - 2. Ключовий вірш
 - 3. Учення та теми
 - 4. Послання до Тита: Ісус Христос — наш Зразок
- IV. Підсумок

Самоперевірка

Додаток 1. Поглянемо на Перше Послання до Тимофія

Додаток 2. Поглянемо на Послання до Тита

Додаток 3. Вивчення Біблії на тему Божого Царства

Цілі уроку

До кінця цього уроку ви повинні:

1. По-новому познайомитися з Тимофієм і Титом.
2. Знати автора, адресатів, основний план, тему, ключовий вірш та головні настанови 1 Тимофія та Послання до Тита.
3. Розуміти практичні результати виконання настанов, що містяться в цих книгах.
4. Дослідити вимоги, які висуваються в Новому Заповіті перед керівниками церкви, та порівняти їх з вимогами вашої церкви.
5. Прагнути бути підбадьоренням для керівників вашої церкви.
6. Оцінити себе, взявши за основу біблійні вимоги до церковного керівництва.

Завдання до уроку

1. Дайте відповіді на всі запитання та виконайте всі вправи.
2. Повністю прочитайте 1 Тимофія та Послання до Тита.
3. Прочитайте глави 16 та 18 з книги Мірс.

Пояснення слів

Славослів'я — хвалебний твір, який може використовуватися в церковних богослужіннях як гімн хвали або благословення.

Благочестя — благоговіння перед Богом та любов до Нього, виявлена у повазі до етичного вчення, що викладено у Писанні; побожність у дії.

Культ імператора — поклоніння римському імператору як богові.

I. Вступ

У цьому уроці ми розглянемо два послання Павла, які входять до збірки, що називається пастирськими посланнями. Наскільки нам зараз зрозуміло, ці послання були написані під кінець його життя. До складу цієї збірки входять 1 та 2 Тимофія, а також Послання до Тита. Рівень, на якому вони написані, відрізняється від рівня його листів, написаних раніше. У той час церква починала досягати зрілості та організовуватися у міру свого зростання. І тому Павло бажав допомогти не лише Тимофієві й Титу, а й тим церквам, за якими вони доглядали. Він хотів, щоб у керівництві церковним життям та у подоланні лжевчень було прагнення до духовних пріоритетів. Павло пише як пастир, який звертається до інших пастирів, підопічних йому, для добра усього стада.

Цей урок складається з питань, вправ і завдань, спрямованих на те, щоб ви змогли заглибитися у ці книги, досягнути ширший контекст, у якому вони були написані, та знаходити можливість для взаємодії з Божим Словом. У підручнику подано відповіді, якими ви можете скористатися, якщо не знатимете, як відповісти. Крім того, в уроці передбачена самоперевірка, за допомогою якої ви зможете оцінити засвоєння матеріалу.

Для роботи вам знадобиться примірник Біблії або Нового Заповіту. Вам потрібно буде робити чимало відміток у біблійному тексті, тому для роботи візьміть такий примірник, у якому ви зможете робити позначки без вагань. Під час читання у вас завжди має бути наготові ручка, щоб ви могли відразу відмітити те, що здається вам особливо важливим. Крім того, вам потрібен буде зошит для виконання письмових завдань. Крім того, разом з уроком передбачено використання додаткового матеріалу «Географія та хронологія Нового Заповіту», який знадобиться вам під час виконання кількох вправ. Якщо ви його не отримали, зверніться до керівника групи.

Працювати над матеріалом можна самостійно, але набагато корисніше було б зібратися групою та обговорювати те, що ви відкрили для себе нового. Ми маємо допомагати один одному, підтримуючи, надихаючи та ділячись своїми переживаннями. Так усі ми зможемо краще зрозуміти написане та отримати більшу радість. Крім того, у групі є можливість для підзвітності. Нерідко ми маємо добрі наміри, але... У нашому житті повно різних справ, через які буває так легко відсунути навчання вбік, а потім і зовсім «закопати» його щоденними турботами. Нам треба підштовхувати один одного! Розуміння того, що на вас чекає зустріч з групою, часто стає додатковим поштовхом до вивчення та дослідження. А ще кожна мить, проведена над Божим Словом, сприятиме зростанню правди у вашому житті та віри у серці.

II. Керівництво в церкві

A. Дослідження 1 Тимофія

Сподіваємося, що перед тим, як приступити до вивчення цього послання, ви прочитали всі шість розділів у ньому. Під час читання і вивчення варто звіритися з наведеним нижче планом, щоб не відволікатися на другорядне. Якщо ви запам'ятаєте цей план, то в майбутньому вам буде легше знаходити потрібну інформацію.

ПЛАН 1 ТИМОФІЯ		
I.	Застереження щодо лжевчителів	1
II.	Настанови щодо управління церквою	2-3
III.	Як поводитися з лжевчителями	4
IV.	Як поводитися з різними групами у церкві	5:1-6:2
V.	Останні настанови та накази Тимофієві	6:3-21

Вправа 1

Відмітьте слова. Зараз знову візьміть Біблію та кольорові олівці, щоб взятися до пошуку найважливіших тем у цьому посланні. Позначте у себе в Біблії наступні слова, використовуючи вказані кольори:

жовтим відзначайте згадки про побожність або благочестя;

фіолетовим — думки про віру;

червоним — слова, споріднені зі словом «учити» (тобто саме це дієслово в різних формах, а також слова «вчитель», «вчення» тощо).

Б. Установлення історичної перспективи

1. Авторство та читачі

Питання 1. У якому вірші зазначено, що Павло є автором цього листа?

Сучасні ліберальні біблеїсти ставлять під сумнів авторство практично кожної книги Біблії, часто заявляючи, що під ім'ям Павла або інших авторів писав хтось інший. Це стосується й 1 Тимофія. Проте 1 Тимофія, як і багато інших книг Нового Заповіту, авторство яких зараз оскаржується, було визнано частиною новозаповітного канону з перших століть християнства. До недавніх пір авторство цього послання не оскаржувалось, а сучасні «вчені», не маючи жодних конкретних аргументів, базують свої твердження на власних припущеннях.

Питання 2. Кому писав Павло і де перебував отримувач цього послання?

Попри те, що Павло адресує це послання безпосередньо своєму синові у вірі Тимофію, з його змісту ми бачимо, що цей лист містить немало вказівок, призначених для передачі церкви.

Питання 3. На вашу думку, яку посаду займав Тимофій у церкві?

2. Дата

Імовірно, 1 Тимофія було написано приблизно в 62 р. н. е. Можливо, це послання було написано й пізніше, але найпізнішою можливою датою є 67 р. Павло два роки перебував в ув'язненні в Римі, а потім, очевидно, був звільнений, оскільки в 1 Тимофія 1:3 він пише про подорож з Ефесу до Македонії. Найімовірніше, 1 Тимофія було написано або в Македонії, або в Коринті.

Вправа 2

Укажіть місце 1 Тимофія на хронологічній прямій. Розгорніть додатковий матеріал «Географія та хронологія Нового Заповіту» та впишіть «1 Тимофія» у відповідному пропуску в хронологічному блоці.

3. Географія

Вправа 3

Позначте Македонію на мапі 1 у додатковому матеріалі. Крім того, знайдіть Македонію на мапі 2 та зауважте відстань від неї до Ефесу, а також відстань між Ефесом та Коринтом.

4. Загальне тло

Питання 4. Під час якої місіонерської подорожі була заснована церква в Ефесі? Як довго пробув там Павло? Див. Дії 19–20. При потребі зверніться до хронологічного графіка.

Церква в Ефесі була не такою, якою сьогодні зазвичай уявляється церква. Швидше за все, вони не мали приміщення для проведення регулярних богослужінь (в неділю о 10 годині ранку), а просто збиралися по хатах одне в одного, коли їм тільки виходило. «Церква в Ефесі», напевно, складалася також з тих християн, які жили неподалік від Ефеса, а тому, ймовірно, церковна громада була складена з певної кількості менших груп.

Коли Павло відвідав Ефес після свого звільнення з ув'язнення в Римі, він дізнався, що за його відсутності в церкві виникли різні духовні проблеми. Саме місто з його розпустою та ідолопоклонством стало полем бою для цієї громади... Павло залишився там на деякий час і доклав усіх сил, щоб допомогти цим людям. Коли йому треба було рушати з Македонії, в Ефесі він залишив Тимофія, щоб той продовжив розпочату роботу (1 Тимофія 1:3).

Коли Павло писав 1 Тимофія, вік громад в Ефесі становив від п'яти до восьми років.¹

Питання 5. Беручи за основу інформацію з уроку 5 та Дій 19, що ви можете сказати про те, що могло стати причиною духовних проблем серед ефесян?

Питання 6. Відповідно до 1 Тимофія, чому Павло залишив Тимофія в Ефесі?

В. Вивчення вмісту

1. Тема

Розглядаючи причини, через які Павло написав це послання, ми можемо визначити кілька тем. Павлові треба було розібратися з цілком практичними питаннями, що виникали в церквах, — такими самими питаннями, з якими ми стикаємося й донині. Завжди є люди, які заради власних цілей будуть намагатися принести в церкву якісь лжевчення. І завжди в церквах будуть невикорінені віруючі, яких буде легко звести.

Загальною темою 1 Тимофія ми обрали таку:

Побожне життя та здорова наука — це два ключові елементи для боротьби з лжевченням.

¹ Jensen I. *Jensen's Survey of the New Testament*. — Chicago: Moody Press, 1981. — P. 375.

Побожне життя — це питання характеру. Здорова наука виробляється завдяки життю в близькості з Богом і старанному наповненні свого розуму словами Писання та принципами, що містяться в них. Це має бути першочерговою справою для кожного керівника в церкві. Крім того, можна сказати, що здорова наука — це побожне або благочестиве вчення.

2. Ключовий вірш

За право називатися ключовим віршем 1 Тимофія можуть позмагатися кілька уривків, проте 1 Тимофія 4:16, схоже, є найкращим узагальненням змісту і тону цього послання.

Питання 7. Запишіть 1 Тимофія 4:16 у відведеному місці.

Питання 8. Яким чином цей вірш резонує з темою послання?

3. Учення та теми

Церковне керівництво

Вправа 4

Визначте риси духовного керівника. Складіть у себе в зошиті таблицю на три стовпчики, як показано у поданому нижче прикладі. У таблиці потрібно подати інформацію до 1 Тимофія 3:1–13. У першому стовпчику запишіть вірш, у другому — рису, як вона подається у біблійному тексті, а в третьому (він має бути найширшим) — ваше визначення або розуміння цієї риси.

Вірш	Риса	Визначення

Чисте сумління

Питання 9. Прочитайте вірші 1 Тимофія 1:5; 1:19; 3:9; 4:2. У кожному з цих віршів відмітьте слово «сумління» коричневим кольором. Складіть узагальнене формулювання про те, що таке чисте сумління.

Протягом наступного дня відведіть час на те, щоб проаналізувати та оцінити своє сумління. Чи згадується вам щось таке, за що вам соромно чи за що ви відчуваєте вину? Моліться

та просить про керівництво Святого Духа. Чи є те, що вам згадується, справжньою виною, спричиною переступом заповіданого в Писанні? Чи потрібно вам сповідати свій гріх перед Богом? Чи стосується це якимось чином інших людей, чи потрібно вам щось зробити, щоб виправити те, що сталося? Складіть перелік того, що вам згадалося, та почніть розбиратися з цими проблемами, щоб ви могли стояти перед Богом з чистим сумлінням. Для поступу в побожності потрібно регулярно давати Богу можливість досліджувати наше серце. І коли ми будемо бачити у ньому якісь проблеми, нашим першочерговим завданням має бути їхнє усунення, щоб ми могли сказати, як колись Павло: «Я аж по сьогоднішній день жив для Бога всім добрим сумлінням!» (Дії 23:1).

Застереження щодо лжевчень

Павло зачіпав питання лжевчень у кількох своїх посланнях. Ситуація, яка була одним з приводів для написання листа, відрізнялася від інших тим, що лжевчителі походили з самої громади. В інших випадках ситуація була дещо інакшою. З тим, що виникло в цій громаді, розібратися було важче, особливо молодій людині.

Пожива для роздумів

З якими лжевченнями доводилося стикатися вам?

Важливо пам'ятати, що лжевчення стосуються сутності Євангелії, а не лише відмінностей у віровченні.

Побожність

Це слово вжито в цьому посланні частіше, ніж у будь-якому іншому. Ми можемо дати таке визначення побожності: побожність — це характер і поведінка, основою яких є любов до Бога та страх перед Ним. Спонуканням до побожності є бажання догодити Богові та бути подібним до Нього. Як видно з 2 Тимофія 3:5, людина здатна на щось таке, що є подобою побожності, а насправді є мертвою формою релігії.

Питання 10. Резюмуйте 2 Тимофія 3:2-5 у відведеному нижче місці.

Питання 11. Тепер запишіть визначення благочестя, яке наводиться у розділі «Пояснення слів».

Цілком очевидно, що побожність є протилежністю до рис, наведених у 2 Тимофія 3:2-5. Суть благочестя полягає у прийнятті Бога та служінні Йому. Пам'ятаючи про це, перегляньте, де ви відмітили згадки про побожність під час читання 1 Тимофія, і дайте відповіді на запропоновані нижче питання.

Питання 12. Як Павло описує побожну жінку?

Питання 13. Як досягти побожності?

Питання 14. Яка користь від побожності?

Пожива для роздумів

Що може стати перешкодою у прагненні до побожності? Яку користь усе це приносить у цьому житті? Яку користь воно приносить для вічності?

Яка духовна користь від вашого життя здобувається зараз? Якби ви зараз померли, то яка користь від вашого життя перейшла б у вічність?

У 1 Тимофія 6 можна побачити, що побожність не залишає місця для жадібності. Павло говорить про тих, хто сподівається, що благочестя принесе їм фінансовий зиск. І в наш час є ті, хто вважає так само. Такі люди стають пасторами, телепроповідниками чи навіть місіонерами, бо думають, що це їхнє служіння принесе їм гроші, владу чи престиж.

Питання 15. Що Павло каже про таке ставлення?

Крім того, Павло закликав Тимофія уникати всього неблагочестивого та *прагнути* до побожності. Побожність не прийде до нас сама собою — ми маємо працювати над її здобуттям та активно прагнути до неї!

Славослів'я

У цьому посланні ми знаходимо два чудових славослів'я, які підносять наш розум до Божих чудес. Їх можна знайти в 1 Тимофія 1:17 і 6:15(б)–16. Серце Павла завжди було наповнено хвалою Богові — навіть у найважчу годину, — і його слова можуть стати для нас великим натхненням. Ми можемо повторювати їх, коли славимо Бога, і цілою церквою, і кожен окремо.

Вправа 5

Підкресліть славослів'я у 1 Тимофія.

У 1 Тимофія є ще дві теми, які було б варто дослідити:

Заступницька молитва

1 Тимофія 2:1–4.

Багатство

1 Тимофія 6:6–10, 17–19.

4. 1 Тимофія: Ісус Христос — наш Учитель

Прочитайте додаток 1 і дайте відповідь на подані нижче питання.

Питання 16. Як готували керівників для ранньої Церкви? Наведіть приклад того, як це могло б виглядати.

Застереження щодо лжевчень

Питання 17. Чому важливо зберігати добре сумління?

Питання 18. Чому важливо жити чистим життям?

Указівки для церкви

Питання 19. Чому пастор не повинен бути з новонавернених?

Вказівки для пастора

Питання 20. Який найкращий спосіб для подолання будь-якої хиби?

Питання 21. У чому полягає мета публічного осуду церковного керівника за гріх?

Питання 22. Проведіть усний іспит перед Богом, як пропонує доктор Мірс у своїй книзі, і запишіть тут свій результат.

Питання 23. Зараз ми підійшли до кінця вивчення 1 Тимофія. Як вам здається, чому доктор Мірс, розглядаючи це послання, про Ісуса говорить як про Вчителя?

III. Благодать для чинення добра

А. Вивчення Послання до Тита

Відведіть час, щоб повністю прочитати Послання до Тита один раз без зупинок і перерв, якщо ви досі ще його не прочитали. Це має бути побіжне ознайомлення з книгою для загального уявлення про неї. На це прочитання у вас має піти не більше, ніж 10 хвилин.

Тепер, коли ви краще орієнтуєтесь у книзі, виконайте вправу, подану далі.

Вправа 6

Відмітьте слова. Зараз вам потрібно зосередитися на ключових словах у Посланні до Тита. Позначте у себе в Біблії наступні слова, використовуючи вказані кольори:

помаранчевим позначаєте згадки про науку;
зеленим — про діла та вчинки;
фіолетовим — думки про віру.

План Послання до Тита

Вступ	1:1–4
I. Описання справжнього пресвітера	1:5–9
II. Лжевчитель	1:10–16
III. Настанови для п'яти груп християн	2:1–10
IV. Загальні настанови для християн	2:11 – 3:11
Підсумок	3:12–15

Питання 24. Назвіть п'ять категорій християн, до яких звернені настанови у розділі 2.

Б. Установлення історичної перспективи

1. Авторство та читачі

Павло називає себе автором листа в Тита 1:1.

Питання 25. Як він називає себе в цьому посланні?

Питання 26. Кому було написано це послання? Укажіть вірш, де подається ця інформація.

Іноді відповідь на таке питання може здаватися очевидною, адже в назві самого послання вказано ім'я адресата, — але ми хочемо, щоб ви виробили звичку досліджувати та розуміти, що ці висновки зроблені не довільно, а на підставі тексту.

Питання 27. Де перебував Тит, коли він отримав цього листа?

Питання 28. Прочитайте Тита 3:13. До чого Павло заохочував Тита?

З цієї настанови зазвичай робиться висновок, що цей лист Павла до Тита доставили люди, вказані в цьому вірші.

Подивімося трохи детальніше, хто такий Тит і що ми можемо дізнатися про нього. Найпомітнішим є те, що він часто згадується у Новому Заповіті, однак про нього немає згадок у Книзі Дій. Навіть завдяки цьому спостереженню можна зрозуміти, як мало ми знаємо про події в ранній Церкві, про те, хто керував її роботою та хто допомагав у служінні. Тит кілька разів згадується в 2 Коринтян, з чого можна зробити висновок, що він відігравав якусь роль у житті тамтешньої громади, а також був залучений до того, що відбувалося на Криті.

Питання 29. Перегляньте наступні посилання і після кожного з них запишіть, що ви дізналися про Тита. Це може бути інформація про його діяльність або про нього особисто.

а) 2 Коринтян 8:23

б) 2 Коринтян 7:6–7

в) 2 Коринтян 8:16

г) 2 Коринтян 12:18

д) Галатів 2:1

е) Галатів 2:3

ж) Тита 1:4

2. Дата

Як зазначає Ірвінг Дженсен, Послання до Тита було, ймовірно, написане в 62 р. н. е., «коли апостол Павло перебував у Македонії, прямуючи до Нікополя».²

Питання 30. Який вірш у Посланні до Тита дає підстави робити таке припущення?

² Там само, р. 386.

3. Географія

Кріт — це великий острів у Середземному морі. Можна припустити, що, зважаючи на репутацію крітян, про яку ми читаємо в Тита 1:12, організувати та підтримувати церкву там було нелегко.

Вправа 7

Знайдіть Кріт на мапі. Знайдіть Кріт на мапі 2 в додатковому матеріалі та виділіть його зеленим.

Павло хотів зустрітися з Титом у Нікополі (Тита 3:12). Знайти Нікополь на мапах може бути непросто. Він був розташований у Греції на півострові, який простягається в Іонічне море. За часів Павла це було важливе торгове місто.

В. Вивчення вмісту

1. Тема

Як ви вже, напевно, помітили, коли відмічали ключові слова в Біблії, у цьому посланні часто згадуються добрі справи. Як переконливо та однозначно заявлено в Тита 3:5, ми спасенні не зі своїх добрих діл, а виключно з Божої милості. Проте заклик до чинення добра — це тема, що неодноразово повторюється в цьому листі. З огляду на це тему цього послання ми сформулювали таким чином:

Добрі справи є виявленням Божої благодаті. Вони впливають на інших людей, приваблюючи їх до Христа.

Розглядаючи цю тему, важливо пам'ятати про те, що ми не повинні спонукати до добрих діл як до способу «зберегти» наше спасіння. Основою нашого спасіння є виключно Божа благодать, як показано в Тита 2:11: *«Бо з'явилася Божа благодать, що спасає всіх людей»* і Тита 3:5: *«Він нас спас не з діл праведності, що ми їх учинили були, а з Своєї милості через купіль відродження й оновлення Духом Святим»*. Проте ми можемо оцінювати своє власне життя з Христом, беручи за мірило свою відданість добрим ділам. Перегляньте знову ті вірші, де ви відмітили згадки про вчинки, та пригадайте, що у них говориться.

2. Ключовий вірш

Пам'ятаючи, що тема цього послання пов'язана з добрими ділами, Тита 3:14 можна вважати ключовим віршем.

Питання 31. Запишіть Тита 3:14 у відведеному нижче місці.

3. Учення та теми

Узагальнення здорової науки

У Тита 2:11–14 ми знаходимо одне з найповніших узагальнень здорової науки у всьому Писанні. Прочитайте знову цей уривок, а потім дайте відповідь на наступні питання, які пов'язані з ним.

Питання 32. Що ми дізнаємося про Божу благодать із вірша 11?

Питання 33. Чого вона нас вчить цуратися?

Питання 34. Як ми маємо жити у теперішнім віці?

Питання 35. У чому полягає наша блаженна надія?

Питання 36. Що у вірші 14 сказано про те, що Ісус зробив для нас?

Питання 37. У чому ми маємо бути запопадливими?

Лжевчителі

Чимало з того, що написано в Посланні до Тита про лжеучителів, стосується конкретної ситуації того часу, але з написаного можна дістати деякі принципи.

1. Лжевчителям потрібно затуляти вуста (Тита 1:11). Джерела їхніх помилок:
 - а) Юдейські байки (Тита 1:14)
 - б) Родоводи (Тита 3:9)
 - в) Спори та суперечки про закон (Тита 3:9)
 - г) Нерозумні змагання (Тита 3:9)
2. Тим, хто слухав їх, потрібно докоряти (Тита 1:13).

Як за часів Тита потрібно було затуляти вуста лжевчителям, так само це потрібно робити й зараз. Ми повинні стерегтися, щоб не дати людям можливості — навмисне чи ненароком — навчати неправди.

Єврейські байки, родоводи та суперечки про закон були, напевно, пов'язані з вченням про обрізання та спасіння через діла, а не через віру. Питання родоводів могло сприйматися за щось вагоме, коли йшлося про спасіння через походження, а не через віру. Такі хиби доволі поширені й сьогодні у наших церквах. Християнським керівникам дуже легко впасти в законництво, але просування законництва є лжевченням. Тому ми повинні пильнувати та берегти себе від цього. Так само легко людина може думати, що вона є християнином просто тому, що християнами були її батьки, а тому ми повинні стерегти своє стадо від такої помилки.

Нерозумні змагання, про які згадується в Тита 3:9, можна побачити у сучасних суперечках про віровчення. Є чимало корисних та прийнятних богословських диспутів. Але є й багато безглузвих і пустих, оскільки відповідь на ті питання, які піднімаються, можна буде знайти лише тоді, коли повернеться Христос. Щоб визначити, до якої категорії належить те чи інше питання, потрібно подивитися, чи стосується воно таких тем, як спасіння та божественність або втілення Ісуса Христа. Це ключові моменти. Якщо суперечності стосуються інших тем, то, напевно, на них не варто навіть витрачати часу — хіба, можливо, лише на те, щоб зупинити сварки та спрямувати тих, хто їх провадив, до чогось позитивного.

У другому пункті наведеного вище плану можна побачити, що Павло наказує докоряти тим, хто слухав лжевчителів. Це може бути делікатною справою, до якої слід підходити обережно, щоб не втратити людей з вашої пастви, а щоб спонукати їх заглиблюватися у вчення, основою якого є Писання.

4. Послання до Тита: Ісус Христос — наш Зразок

Відведіть час для прочитання додатку 2, в якому подається уривок, присвячений Посланню до Тита. Дайте відповіді на подані нижче питання, ґрунтуючись на прочитаному.

Надійна основа

Питання 38. Яку корисну науку можна взяти для себе з прикладу літньої жінки під час землетрусу?

Справи для членів церкви

Питання 39. Назвіть одну з причин, чому християнин повинен чинити добрі справи.

Пожива для роздумів

Мірс звертає увагу на те, наскільки важливим є домашнє життя та свідчення. Вона пише про важливість того, щоб керівник умів рядити власною сім'єю. На вашу думку, що це означає? Як це має виглядати?

Питання 40. Яку перевірку пропонує Мірс в абзаці після блоку «Добрі діла», де вона каже «Спробуйте на собі»?

IV. Підсумок

Християни цілком серйозно вірять у те, що, коли вони збираються разом для богослужіння та праці, Бог є присутній серед них у Своїй всевладності — реально присутній та абсолютно всевладний. Бог творить і скеровує, Бог спасає та зціляє, Бог виправляє та благословляє, Бог кличе та судить. Якщо від Бога ми маємо таке всестороннє та особисте керівництво, то яке місце залишається людському керівництву?

Цілком очевидно, що воно має посісти друге місце. Таке керівництво не повинно проштовхуватися вперед, не повинно силоміць владарювати над іншими. Егоїстичне та егоїстичне керівництво — це зрада Господа. Найкраще керівництво в духовних громадах, утворених в ім'я Месії Ісуса, буде непомітним, не привертатиме до себе уваги, але разом з тим не поступатиметься своїми переконаннями та твердістю.

У своїх листах до двох молодих помічників — до Тимофія в Ефесі та Тита на Криті — Павло заохочує та спрямовує до розвитку саме такого керівництва. Усе те, що він так добре засвоїв сам, нині він передає їм, щоб показати, як розвивати таке керівництво у місцевих громадах. Ці послання є обов'язковими до прочитання, тому що хибно спрямоване керівництво, за яким стоїть погана духовна форма-

*ція, завдає великої шкоди душам людей. Павло і самим своїм життям, і своїми листами показував, як це слід робити правильно.*³

Далі наводиться практичне завдання, яке допоможе вам виробити правильний погляд на те, що ви вивчаєте, у зв'язку з Божим Царством. Це завдання слід виконати за час, який залишився до уроку 12 (якщо ви вивчаєте цілий курс), оскільки його результати знадобляться під час роботи над практичним завданням у тому уроці. Але навіть якщо ви вивчаєте цей курс, не плануючи отримати за нього залікову оцінку, запропоноване тут практичне завдання може виявитися для вас корисним, оскільки воно є дослідженням, спрямованим на те, щоб заглибити розуміння Божого Царства. У курсі «Огляд Нового Заповіту 1», в якому розглядалися Євангелії та Книга Дій, ми досліджували, що говориться про Боже Царство в тих книгах. Ми усі є громадянами цього Царства. Це захоплива тема!

Практичне завдання. Проведіть дослідження про Боже Царство.

Проведіть два дослідження Біблії на тему Божого Царства — вони представлені в додатку 3. Відповіді потрібно буде записати у зошит. Якщо можливо, проведіть це вивчення Біблії разом з іншою людиною — родичем або учнем, з яким ви займаєтесь. Такий час буде корисним для вас обох.

Якщо вам сподобався цей урок, то візьміть до уваги, що він входить до серії з 12 уроків, присвячених новозаповітним посланням та Книзі Об'явлення. Ці уроки не обов'язково розглядати у встановленій послідовності. Ми заохочуємо вас і далі вивчати Писання як для свого власного духовного зростання, так і для того, щоб ви були готові допомогти іншим людям.

Інші уроки цієї серії:

Урок 1 — Послання Якова та до Галатів — *Правда про віру*

Урок 2 — 1 та 2 Солунян — *Непохитність у переслідуваннях*

Урок 3 — 1 Коринтян — *Проблеми Церкви*

Урок 4 — 2 Коринтян — *Захист служіння*

Урок 5 — Римлян — *Праведність з віри*

Урок 6 — Колосян та Ефесян — *Христос і Його Церква*

Урок 7 — Филимона та Филип'ян — *Радість і прощення*

Урок 9 — 1 Петра, 2 Тимофія та 2 Петра — *Заохочення та застереження*

Урок 10 — Євреїв — *Новий Заповіт*

Урок 11 — Юди, 1, 2 та 3 Івана — *Любов у дії*

Урок 12 — Об'явлення — *Кульмінація віків*

³ Peterson. E. *The Message*. — Colorado Springs: NavPress, 2003. — P. 2162.

Самоперевірка

Загальний бал: ____/100

Вказати відповідники (6 балів за кожну відповідь; ____/60)

а) 1 Тимофія

б) Тита

1. ____ Нехай же навчаються й наші діти про добрі діла при конечних потребах, щоб безплідні вони не були.
2. ____ Ключове слово: «наука»
3. ____ Побожне життя та здорова наука — це два ключові елементи для боротьби з лжеученням.
4. ____

Вступ
I. Описання справжнього пресвітера
II. Лжевчитель
III. Настанови для п'яти груп християн
IV. Загальні настанови для християн
Підсумок

5. ____

I. Застереження щодо лжевчителів
II. Настанови щодо управління церквою
III. Як поводитися з лжевчителями
IV. Як поводитися з різними групами у церкві
V. Останні настанови та накази Тимофієві

6. ____ Добрі справи є виявленням Божої благодаті. Вони впливають на інших людей, приваблюючи їх до Христа.
7. ____ Уважай на самого себе та на науку, тримайся цього. Бо чинячи так, ти спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!
8. ____ Ісус Христос — наш Учитель
9. ____ Ісус Христос — наш Зразок
10. ____ Ключове слово: «побожність»

Заповнити пропуски (5 балів за кожну відповідь, ____/40)

1. Авторем Послань до Тимофія та Тита був _____.
2. 1 Тимофія, найімовірніше, було написано або в _____, або в _____ незабаром після того, як автор вийшов на свободу після ув'язнення в _____.
3. З Послань до Тита ми дізнаємося, що один з кращих способів зупинити _____ полягає в тому, щоб триматися _____.
4. Церковне керівництво — це важлива тема в _____.
5. _____ — це тема, яка розглядається і в 1 Тимофія, і в Посланні до Тита.

Відповіді на питання

Питання 1

1 Тимофія 1:1.

Питання 2

Тимофієві, який перебував у Ефесі (1 Тимофія 1:2–3).

Питання 3

У посланні ніде не зазначена «офіційна посада» Тимофія в церкві, але очевидно, що він мав високий авторитет, бо Павло говорить йому, чого потрібно навчати. Зі сказаного Павлом ми дізнаємося, що Тимофій був відносно молодим для керування церквою, але за ним стояв безпосередній авторитет його наставника, який цю церкву заснував.

Примітка: багато хто вважає, що Тимофій був пастирем цієї церкви, однак у тексті Писання на це немає прямих указівок.

Питання 4

Павло заснував церкву в Ефесі під час третьої місіонерської подорожі. У місті він пробув майже три роки. Дії 20:17–21.

Питання 5

Ефесяни, напевно, мали проблеми з відкритим поклонінням Діані, оскільки Ефес був центром її культу. Стикалися вони також і з культом поклоніння імператору та з чаклунством, яке широко практикувалося в цій місцевості.

Питання 6

1 Тимофія 1:3–5: *«Як я йшов у Македонію, я тебе вблагав був позостатися в Ефесі, щоб ти декому наказав не навчати іншої науки, і не звертати уваги на вигадки й на родоводи безкраї, що викликають більше сварки, ніж збудування Боже, що в вірі воно. Ціль же наказу любов від чистого серця, і доброго сумління, і нелукавої віри».*

Питання 7

Див. 1 Тимофія 4:16 в Біблії.

Питання 8

У вашій відповіді повинна бути приблизно така думка: «Ми маємо вважати на себе самих та терпіти труднощі, щоб вести побожне життя. Для того, щоб наука залишалася здоровою, потрібні таке саме уважне ставлення та терпіння. Проте наша нагорода — це гарантія спасіння та впевненість у тому, що інші люди також прийдуть до спасенної віри через наше життя та вчення.

Питання 9

Ваша відповідь.

Питання 10

Люди будуть егоїстичними, жадібними, гордими, неслухняними, неввічливими, злісними, нечестивими, дикими, спраглими задоволень, себелюбними та лицемірними. Ми повинні уникати таких людей.

Питання 11

Благочестя — благоговіння перед Богом та любов до Нього, виявлена у повазі до етичного вчення, що викладено у Писанні; побожність у дії.

Питання 12

Павло каже, що побожною є та жінка, яка прикрашає себе добрими вчинками.

Питання 13

Відповідно до 1 Тимофія 4:7, у побожності слід вправлятися.

Питання 14

Благочестя корисне і для цього життя, і для життя в небі (1 Тимофія 4:8).

Питання 15

Павлова відповідь у 1 Тимофія 6:6–7: *«Великий же зиск то благочестя із задоволенням. Бо ми не принесли в світ нічого, то нічого не можемо й винести»*.

Питання 16

Кожен керівник повинен був бути особисто вихованим іншим керівником.

Приклад: Павло виховував Тимофія. Тимофій виховував керівників церкви в Ефесі. Ці керівники, ймовірно, виховували інших (див. 2 Тимофія 2:2).

Питання 17

Зберігати своє сумління чистим важливо тому, що навіть найменші поступки можуть мати великі наслідки в житті.

Питання 18

Нерідко наше життя буде єдиною Біблією, яку читатимуть інші. Те, що вони побачать у вашому житті, може або привабити їх до християнства, або відштовхнути від нього.

Питання 19

Новонавернений християнин, ставши пастором, може загордитися.

Питання 20

Найкращий спосіб боротися з відхиленнями від правди — це стверджувати просту істину Євангелії.

Питання 21

Такий осуд має стати попередженням для інших та нагадуванням їм про те, що ніхто не доконалий, а також про те, що становище чи посада в церкві ні для кого не є звільненням від покарання за гріхи.

Питання 22

Ваша відповідь.

Питання 23

Ваша відповідь. Ви вже помітили, як часто в 1 Тимофія говориться про навчання. Ісус є Словом, а тому Він джерело всякої правди. У 1 Тимофія 6:3 ми читаємо: *«А коли хто навчає інакше, і не приступає до здорових слів Господа нашого Ісуса Христа та до науки, що вона за правдивою вірою...»* Ми також бачимо, наскільки ефективно Він учив, коли був на землі. Тому ми завжди вчимося від Нього, а Він є нашим прикладом Учителя, на який ми повинні рівнятися, коли навчаємо інших.

Питання 24

Старі чоловіки, старі жінки, молоді жінки, юнаки, раби.

Питання 25

Раб Божий (це єдине місце, де він називає себе «раб Божий», а не «раб Ісуса Христа») і апостол Ісуса Христа задля поширення віри серед Божого народу та проповідування Божої правди.

Питання 26

Титові, Тита 1:4.

Питання 27

На Криті (Тита 1:5).

Питання 28

Тит отримав вказівку послати Зину та Аполлоса і подбати про те, щоб їм нічого не бракувало.

Питання 29

- а) Павлів товариш і співробітник
- б) Міг потішити та підтримати
- в) Мав щиру турботу про інших
- г) Смиренна людина (текст дає підстави зробити такий висновок), який не зловживав своїм становищем
- д) Ходив до Єрусалима з Павлом та Варнавою
- е) Був необрізаним греком
- ж) Духовний син Павла, що зазвичай означає, що він прийшов до спасіння завдяки Павловому служінню, а також був учнем апостола.

Питання 30

Тита 3:12.

Питання 31

Див. Тита 3:14 у Біблії.

Питання 32

Вона з'явилася і нею приноситься спасіння для всіх людей.

Питання 33

Безбожності та світських пожадлиностей.

Питання 34

Помірковано, праведно, побожно.

Питання 35

У з'явленні слави великого Бога й Спаса нашого Христа Ісуса.

Питання 36

Він Самого Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого беззаконства та очистити Собі людей вибраних.

Питання 37

У добрих ділах. Зверніть увагу, як це узгоджується з темою книги.

Питання 38

Якщо наш погляд буде спрямований на Ісуса, то ми не матимемо часу, щоб турбуватися про проблеми.

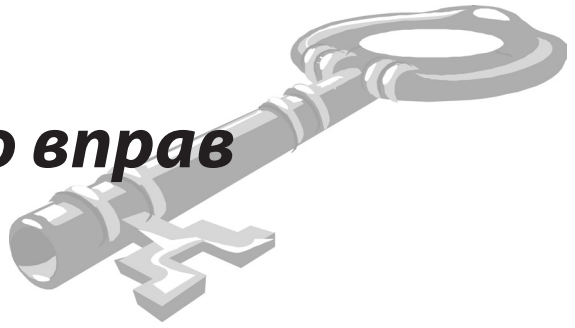
Питання 39

Християни повинні чинити добрі справи, тому що ми були спасенні великою ціною Божого єдинородного Сина.

Питання 40

Коли ми критикуємо інших, нам треба перевірити себе — чи не було у нас такої ж самої проблеми в минулому (чи, можливо, вона залишається в нас і досі!)

Відповіді до вправ

Вправа 1

Про побожність (благочестя) у 1 Тимофія згадується 9 разів.

Про віру — 21 раз.

Про вчення в посланні згадано щонайменше 11 разів.

Вправа 2

Ваша відповідь.

Вправа 3

Ваші відповіді.

Вправа 4

У вашій таблиці має бути наведено щонайменше 12–14 рис.

Вправа 5

Ваша відповідь.

Вправа 6

Слово «наука» вжито в Посланні до Тита чотири рази.

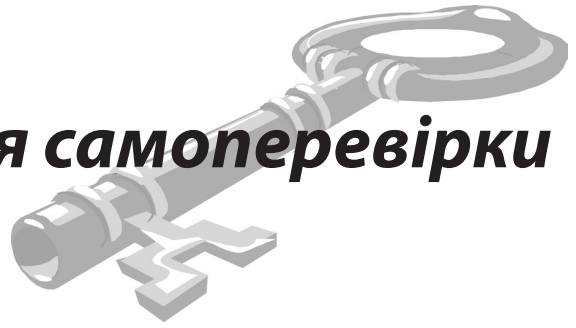
Про діла згадується щонайменше 8 разів.

Про віру — п'ять разів.

Вправа 7

Ваша відповідь.

Відповіді на питання самоперевірки

Вказати відповідники

1. б
2. б
3. а
4. б
5. а
6. б
7. а
8. а
9. б
10. а

Заповнити пропуски

1. Павло
2. Коринті, Македонії, Римі
3. лжевчителів, здорової науки
4. 1 Тимофія
5. Лжевчення та лжевчителі

Поглянемо на Перше Послання до Тимофія

*У 1 Тимофія зображено Ісуса Христа —
нашого Вчителя*

Глава 16 з книги Генрієтти Мірс «Погляд на Новий Заповіт»⁴

Коли Павло повернувся до Лістри під час своєї другої місіонерської подорожі, він узяв Тимофія собі за супутника. Як чудово склалися події для такої молодого людини! Після довгих років підготовки під керівництвом цього могутнього Божого мужа Тимофій був призначений відповідальним за важливу церкву в місті Ефес. Так боязкий молодий чоловік один на один зіткнувся з серйозними проблемами. Спробуйте уявити, як молодому недосвідченому чоловікові було залишитися керувати великою церквою замість такої людини, якою був її засновник Павло! Він, безсумнівно, почувався вкрай недостойним! Тимофій чекав від апостола поради та скерування!

Варто пам'ятати, що в часи ранньої Церкви у громад не було церковних будівель або храмів. Групи християн збиралися в домівках. Церкви не будувалися ще щонайменше 200 років після Павла — їх почали зводити не раніше, ніж Костянтин поклав край гонінням на християн. Це означало, що існували сотні невеликих громад, і в кожній був свій пастор. Ці пастори називалися пресвітерами (Дії 20:17). А в посланнях до Тимофія вони називаються єпископами (1 Тимофія 3:1). Служіння Тимофія було спрямоване на роботу з різними пасторами. Варто пам'ятати, що тоді не було семінарій для підготовки керівників церкви. Павло мав сам навчити своїх людей. Але, попри відсутність храмів та богословських семінарій і навіть попри постійні тривалі утиски, Церква зростала, мов на дріжджах.

⁴ Друкується з дозволу.

Застереження щодо лжевчень

(Прочитайте 1 Тимофія 1)

Павло застерігає Тимофія, щоб той мав *«віру і добре сумління»*, тому що завдяки їм людина рятується від духовної руїни. Коли кораблеві швартови відв'язуються і судно виходить в океан, яка це зворушлива і бентежна мить! Але разом з тим і поважна, якщо зважити на те, скільки на нього, ймовірно, чекає штормів. Якщо так стається з кораблем, то тим паче подібного слід чекати й християнинові, який починає свій шлях життя.

Павло відверто говорить про деяких людей, які, відкинувши віру та добре сумління, розбилися духовно та виявилися зруйнованими для двох світів. Дослухаймося до його застережень.

Навіть люди, виховані в християнських сім'ях і вкорінені у вірі, можуть дійти до духовної гордості та інтелектуальної зарозумілості й почати відхилятися від своїх колишніх переконань. Вони вже не плывуть, а лише дрейфують. «У що ви вірите?» На таке запитання вони дають відповідь агностиків: «Я не знаю». «Які ваші стосунки з Христом?» І знову: «Я не знаю». Якщо ви не знаєте, де саме перебуваєте, то ви в небезпеці.

Один корабель, подолавши три тисячі миль, розбився біля маяка Бішопс Рок, тому що капітан думав, що вони за дві милі від рифів, хоча насправді він не знав місцеперебування корабля. Через його помилку морська глибіння поглинула 342 людини.

Але губляться не лише капітани кораблів. Щодня нам трапляються люди, які не знають, куди вони прямують. Якщо серед них бачите себе, то зупиніться і не робіть ані кроку, допоки не зрозумієте, де ви. Зараз ви рухаєтеся в тумані. Поруч з вами рифи, об які ви розіб'єтесь.

Хибний шлях починається саме так майже в усіх. Хтось бездумно вбив цвях поруч з компасом, і компас почав показувати з похибкою, хай навіть зовсім дрібною. Якщо прокладати курс за цим компасом, то величезний океанський лайнер може загубитися в невідомих водах.

Відхилення в нашому сумлінні може бути незначним, але якщо подивитися на результати в масштабах цілого життя, то зміни цілей виявляються величезними. Коли йдеться про обов'язок, дійте рішуче навіть у найменших питаннях. Бережіть своє сумління чистим.

Павло закликав Тимофія не лише до здорової науки. Він бажав здорового життя. Павло розумів, що людина може повністю вірити Божому Слову, але водночас провадити життя, далеке від його істини. Як прикро, коли життя людини є повною протилежністю її вірі!

У цьому листі Павло каже, що найкращий спосіб боротьби з помилками — це життя за мірками, встановленими у Божому Слові. Пам'ятайте про те, що багатьом з нас випало бути єдиною Біблією, яку читатимуть інші. Християни мають жити краще за інших людей у цьому світі, якщо вони прагнуть того, щоб на їхнє свідоцтво зважали. Своїм життям ми або рекомендуємо Христа іншим людям, або відштовхуємо їх від Нього. Як часто ми чули: «Якщо це християнство робить людину такою, тоді воно мені не треба анітрохи!»

Павло бажає, щоб Тимофій провадив життя, яке було б підтвердженням істини, яку він проповідує. Він закликає його бути добрим воїном Ісуса Христа. Тимофій отримує заклик провадити добру війну (1 Тимофія 1:18). Тут представлена думка про військову кампанію та про всі обов'язки командира.

Павло смиренно виголошує: *«Вірне це слово, і гідне всякого прийняття, що Христос Ісус прийшов у світ спасти грішних, із яких перший то я»* (1 Тимофія 1:15).

Співак може вважати, що має дуже гарний голос, але дайте йому порівняти себе з Карузо, і він подумає, що йому більше ніколи не варто співати. Причина, з якої чимало людей у наш час не мають відчуття гріха, полягає в тому, що вони не мають близькості з Христом. Навіть якщо просто стояти в присутності Христа, то цього буде досить, щоб ми відчули себе засу-

дженими. Павло не усвідомлював, яким він був грішним, аж поки не зіткнувся віч-на-віч зі своїм Господом і Спасителем. Він вважав, що його чудесне навернення мало стати прикладом того, як Бог може спасти та використовувати навіть найпершого з грішників. Прочитайте 1 Тимофія 1:2–15.

Указівки для церкви

(Прочитайте 1 Тимофія 2; 3)

Коли молимося, пам'ятаймо, що Бог *«хоче, щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізнання правди. Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми»* (1 Тимофія 2:4–5). Павло чітко зазначає, що ми, молячись за людину, можемо звертатися до Бога напряду. Щоб прийти до Бога, нема потреби у допомозі святих чи Пресвятої Діви — потрібен лише Той, Хто дав Себе на викуп за всіх. Наш благословенний Господь Сам стоїть у Божій присутності, благаючи за нас.

«Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми, людина Христос Ісус» (1 Тимофія 2:5).

Нарешті, нехай всі, хто молиться, будуть чистими у своєму поведженні та характері (1 Тимофія 2:8–10). Підіймаймо чисті руки, коли ми молимося. Це означає, що нам слід не наповнювати своє життя марними задоволеннями або непотрібними речами, які затягують нас, а приходити до Господа з очищеним серцем (1 Івана 1:9).

Коли ми думаємо про служителів церкви, відразу виникає асоціація з церковною радою. Павло говорить нам, які саме люди насправді мають бути в церковній раді. Щоб Церква виконувала свою місію — проповідувала Євангелію та молилася за всіх, вона повинна мати належне керівництво та знати справжню причину свого існування. Тут описано два види служителів, які мають керувати церквою, — єпископи та диякони. Павло описує вимоги, яким мають відповідати служителі з обох груп.

Указавши на високість служіння єпископа чи пастора, Павло викладає вимоги до життя такого служителя. Ми бачимо, що це має бути дуже врівноважена людина. Прочитайте 1 Тимофія 3:1–11.

Переглядаючи цей фрагмент, ми бачимо, що пастор повинен бути людиною бездоганного характеру, мати лише одну дружину, не бути сварливим та грошолобним. Він повинен бути здібним учителем та людиною, здатною тримати власних дітей у послуху. Він не повинен бути новонаверненим, щоб не запишатися. Він повинен мати добру репутацію у своєму оточенні. Церкві важливо мати належне керівництво. Добрі пастори провадять церкву вперед. Нам сьогодні вкрай необхідні добрі та вірні пастирі!

Павло показує нам необхідність християнської поведінки в церкві. Здебільшого церковні манери стали нині втраченим мистецтвом. Від того, як ми поводимося, залежить дуже багато, оскільки наша поведінка виявляє характер. Зважають не на показні вчинки, а на те, що робиться щиро. Найпромовистіше говорить наша сутність — за нею люди навіть і не чують наших слів. Те, ким ми є, постійно, щогодинно стає нашою проповіддю. Перші християни проповідували любов своїми вчинками, і на це казали: «Подивіться, вони люблять одне одного».

Павло дає нам чудове описання Церкви та пояснює її призначення. Він розповідає, *«як треба поводитися в Божому домі, що ним є Церква Бога Живого, стовп і підвалина правди»* (1 Тимофія 3:15). Церква тримає всю правду перед людськими очима. Вона є єдиною землею установою, якій Христос доручив проповідувати Євангелію. Для виконання дорученої їй програми вона потребує пресвітерів і дияконів.

Вказівки для пастора

(Прочитайте 1 Тимофія 4; 5; 6)

Уявіть собі молодого пастора Тимофія, повного пошани до свого наставника, п'ятдесятирічного апостола Павла, який каже: *«Від віри відступляться дехто в останні часи, ті, хто слухає духів підступних і наук демонів, хто в лицемірстві говорить неправду... хто одружуватися забороняє, наказує стримуватися від їжі, яку Бог створив на поживу з подякою віруючим та тим, хто правду пізнав. Кожне бо Боже твориво добре... воно бо освячується Божим Словом і молитвою. Як будеш оце подавати братам, то будеш ти добрий служитель».* Провадь побожне життя! *«Благочестя корисне на все»* (1 Тимофія 4:8). Побожність викликає добрий відгук у здорового глузду. Бог каже, що вона приносить користь. До певної міри християнство є підприємництвом. Воно вимагає від нас дістати бухгалтерські книги, вивчити поточні ціни, зважити на потенційні прибутки та збитки і вирішити: *«Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою занапастить?»* Павло, докладно порахувавши, побачив, що все, що він раніше вважав за здобутки, було збитками.

Чи вигідно вкладати в християнське життя? Чи вигідні такі внески з погляду нинішнього життя? Бог каже, що так. Христос говорить: *«Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його, а все це вам додасться».*

Один видатний пуританин якось сказав, що у Бога був лише один Син, і Він зробив Його служителем.

Павло звертається до молодого служителя і до тих із вас, хто служить: *«Не мисліть тільки категоріями фізичного — як догодити своєму тілу».* Кожна людина прагне добре провести час, прагне зробити щось цікаве. Тіло потрібно годувати, одягати, розважати, йому треба догоджати! Павло говорить: *«Бо вирава тілесна мало корисна, а благочестя корисне на все, бо має обітницю життя теперішнього та майбутнього».* Почніть жити для вічності!

«Будь зразком для вірних у слові, у житті, у любові, у дусі, у вірі, у чистості!» Несіть свої переконання та вимагайте поваги. Щоб досягти цього, багато уваги приділяйте читанню, проповіді та навчанню. Найкращий спосіб боротися з відхиленнями від правди — це стверджувати просту істину Євангелії. Біблія сама працюватиме, якщо ви лише дасте їй таку можливість. *«У цім пробувай»* (тобто у Писанні). Якщо людина хоче досягти успіху в служінні, вона не може дозволити собі віддавати ані грама своїх сил на щось інше. Для служіння вимагається уся людина, весь час. Благочестя — це не занедбання реального життя. Через свою побожність ви не перетворитеся на невдаху.

«Уважай на самого себе та на науку». Найперше служитель має бути вірним своєму покликанню, і лиш тоді він зможе навчати інших.

Важливим є те, як служитель поводить себе зі своєю паствою. З кожною людиною він повинен поводитися мудро та справедливо. Вдовам має виявлятися опіка. Пресвітерів слід шанувати та забезпечувати, але їх також потрібно і виправляти — навіть привселюдно, — якщо виявиться їхня вина, щоб це стало пересторогою для інших. Іншими словами, гріх нізащо не повинен проникати у церкву, хто б не був винен у цьому гріху.

Іспит

Усний, перед Богом

Перегляньте 1 Тимофія 4:12. Смиренно схиліть коліна перед Господом. Запитайте себе: «Чи є я зразком..?»

- 1) у слові (в розмові);
- 2) у житті (в поведженні);
- 3) у любові (в посвяті);
- 4) у вірі (в переконаннях);
- 5) у чистоті (непорочності).

Вирахуйте свій результат. Одне з п'яти — ПОСЕРЕДНЬО; два з п'яти — ЗАДОВІЛЬНО, три з п'яти — ДОБРЕ; чотири з п'яти — ВІДМІННО; п'ять з п'яти — НЕЧУВАНО! У будь-якому випадку виявлений бал безпосередньо пов'язаний з дією благодаті у вашому серці.

Чи є серед цих пунктів такі, які важко вам даються? Чи ми своїми недоліками та хибами не поставили комусь перешкоди до пізнання Христа? Віддаймося Йому так, щоб через наше служіння інші люди — всі, хто нас знає, — пізнали та полюбили Його.

Що ви скажете про служіння?

Факти свідчать про те, що християнське служіння є найвищим у світі покликанням

- Новий Заповіт чітко та однозначно говорить про покликання до християнського служіння (1 Тимофія 4:6–16).
- Історія показує, що служителі були й серед найвеличніших людей цього світу: Августин, Лютер, Кальвін, Уеслі, Сперджен.
- Досвід доводить, що християнське служіння пропонує найліпші можливості для добродітності.
- Приведення людей до Христа та до життя у Ньому є найвищим служінням.

Я буду шукати Божої волі для себе у цій царині.

Підпис _____

«Змагай добрим змагом віри» (2 Тимофія 6:12). Христос апелює до героїзму в людині. Християнське життя не є чимось таким, до чого можна братися легковажно. Нас не занесуть на небо на м'якеньких ношах безтурботності. Щоб стати переможцями, ми мусимо боротися. Але ця боротьба є добрим змагом. Наше ставлення до Полководця має виявлятися у словах: «Говори, Господи, бо раб Твій слухає!» та «Чого, Господи, хочеш, щоб я вчинив?» Така позиція народжується з особистої відданості великому Провідникові нашого спасіння. Станьмо ж гідними вояками Його хреста!

Поглянемо на Послання до Тита

ДОДАТОК
2

*У Посланні до Тита зображено Ісуса Христа —
наш Зразок; нашого Господа і Володаря*

Частина глави 18 з книги Генрієтти Мірс «Погляд на Новий Заповіт»⁵

Справи для служителів церкви (Прочитайте Тита 1)

Павло з'являється на сцені та називає себе рабом Господа Ісуса Христа, а потім Його апостолом. Павло любить називати себе рабом Христа. В іншому місці він говорить про Христа: «Якому належу й Якому служу». Бути рабом узагалі — це жахливо, але бути рабом в одному конкретному випадку — рабом Ісуса Христа, викупленим Ним — це чудово. Це рабство любові.

Сперджен колись сказав: «Благодаттю можна бути зв'язаним, але не бути в'язнем. Я зв'язаний шлюбом, але не почуваюся в'язнем. Навпаки, для мене така зв'язаність — радість». Павло був римським громадянином, народженим вільним, готовим засвідчити свою свободу у будь-яких обставинах, але він уважав себе рабом Ісуса Христа та пишався цим рабством.

Павло перебував у в'язниці, а Нерон сидів на троні, але потім мав настати час, коли ім'я Нерон було придатним хіба тільки для пса, а ім'я Павло з гордістю давали синові.

Павло залишив Тита на Криті, щоб той очолив роботу тамтешньої церкви. Він бажав, щоб Тит заснував нові громади та розпочав роботу. Для організації нової церкви достатньо було однієї або двох родин.

⁵ Друкується з дозволу.

Як ви поведетеся вдома? Яким християнином ви є там? Часто цим можна перевірити ваше християнство. Важливо те, як ми живемо вдома. Християнський дім — це найголовніший засіб євангелізації скрізь. Коли християнським є дім, тоді християнською стає й місцева громада. Саме тому єпископові та пастиреві наказується бути для людей добрим взірцем. Служитель має добре управляти своїми дітьми, бо той, хто не вміє рядити власним домом, не зможе й пильнувати про Церкву Божу (1 Тимофія 3:5). Він повинен мати моральну мужність та бути співчутливою людиною, добрим учителем, який своєю наукою підтримує та надихає інших. Пам'ятайте про те, що практично все релігійне життя, яке у вас є, відбувається у вас удома та в родинному колі.

У церквах на Криті виникало сум'яття через чужих вчителів, які заради наживи ворохобили цілі доми (Тита 1:11). Імовірно, йшлося про цілі церковні громади, оскільки рання церква збиралася в домівках. Павло називає цих людей бридкими та неслухняними (Тита 1:16) та твердить, що їхню науку потрібно припинити. Він вимагає до них строгого ставлення. А скільки сьогодні є лжевчення скрізь! Культів і сект, організованих чоловіками та жінками заради власного збагачення, стає чимраз більше. На радіо, навіть не шукаючи, натрапиш на десятки різних програм на релігійні теми. Створюється враження, що сьогодні так само, як і за часів Павла, кожен лжевчитель без особливих зусиль може знайти собі слухачів і послідовників. Чому так? Павло каже, що ми не знаємо правди. Людям любо, коли їм влещують вуха новими балачками. Їм хочеться такої релігії, яка нічого від них не вимагатиме, окрім грошей.

Надійна основа

У Сан-Франциско мешкала колись одна старенька свята. Під час землетрусу в Каліфорнії, коли всі навколо неї, охоплені страхом смерті, бігали, намагаючись врятувати своє життя, вона погойдувалася собі спокійно у кріслі та щось наспівувала. Коли все стихло, хтось запитав її, як вона могла відчувати таку радість. «О, — відповіла старенька свята, — думка про те, що мій Бог такий сильний, що може аж так трясти світ і одночасно тримати мене безпечно у Своїй руці, наповнила мене таким щастям, що на страх у мене не залишилося часу».

Справи для членів церкви

(Прочитайте Тита 2–3)

Павло був переконаний, що доктрина має втілюватися у житті, і тому він пише Титові про літніх (Тита 2:2–3), молодих (Тита 2:4–6) та рабів (Тита 2:9–10). Нам слід довідатися, які вимоги висувуються у школі благодаті.

- Залишити старе життя.
- Жити новим життям.
- Чекати блаженної надії та з'явлення слави Христа (Тита 2:11–13).

Як важливо, щоб це було нашою основою! Тоді ми будемо прикрашати *«науку Спасителя нашого Бога»* (Тита 2:10). Уявити лише, що ми своїм життям можемо якось прикрасити дивовижну Євангелію! Як чудову картину ми беремо в раму, щоб підкреслити та посилити її красу, так само нам слід прикрашати чудову Євангелію Христа. Царя у царських шатах розпізнати легше, ніж у простому вбранні. Як ми можемо висвітлити або заплямувати Євангелію? Що записано в цій «Євангелії від вас»? *«У всіх сам себе подавай за зразка добрих діл»* (Тита 2:7). Спільність перевіряється не тим, наскільки гарячою є посвята, а тим, наскільки святим є життя. На сильних почуттях довго не проживеш. Деякі плутають релігійні почуття

зі святістю, а добрі думки та наміри — з доброю поведінкою. Усі так помиляються. Релігійні почуття можуть бути й на користь, і на зло.

Отож будьте настільки вірними у своєму ставленні до інших та у виконанні своїх обов'язків, щоб усі, хто критикує вашу релігійну побожність, не мали чого сказати (Тита 2:8). Змусьте інших казати: «Якщо Христос може для тебе це зробити, то, напевно, у твоїй релігії щось таки є».

Ми не спасаємося добрими ділами — ми спасенні для добрих діл. Павло каже, що ми спасенні з Його милості (Тита 3:5) та виправдані Його благодаттю (Тита 3:7). Оскільки ми отримали спасіння такою ціною, ми маємо виявляти його добрими ділами.

Спаситель наш Бог спас нас не через наші добрі діла, а Своєю благодаттю та людинолюбством. Він очистив нас Своєю кров'ю і дав нам нове життя Своїм Святим Духом.

Павло закликає громадян Небесного Царства бути сумлінними громадянами тієї країни, під прапором якої вони живуть. Кожен християнин має коритися правителям і владі (Тита 3:1–2; Римлян 13:1–7; 1 Петра 2:13–17). Павло знову каже нам бути готовими до всякого доброго діла (Тита 3:1).

Добрі діла

Зразок добрих діл	Тита 2:7
Западливості у добрих ділах	Тита 2:14
Готовність до добрих діл.....	Тита 3:1
Пильнування про добрі діла.....	Тита 3:8
Дбання про добрі діла при потребах	Тита 3:14

Не кажіть про людину нічого, якщо не можете сказати про неї чогось доброго — це чудова порада, якої варто дотримуватися. Павло дав її дуже давно. «...Щоб не зневажали нікого, щоб були не сварливі, а тихі, виявляючи повну лагідність усім людям». Нам варто пам'ятати, що «колись були й ми нерозсудні». Так, ми мали ті ж самі хиби, які ненавидимо в інших. Корисно пам'ятати, що те, що ми критикуємо в інших, цілком може виявитися нашою власною слабкістю. Ми любимо привертати увагу до хиб інших людей, щоб відвести погляд від нас самих. Спробуйте на собі.

Уникайте суперечок і дурних дискусій — вони завжди марні та безглузді. Так часто суперечка лише утверджує людину в тому, в чому вона була переконана й раніше. Робіть все, що в ваших силах, щоб виправити людину, але якщо вона опирається й далі сіє серед вас розбрат, то після першого або другого попередження вам не слід їй більше нічого казати. Таких відрікайтесь (Тита 3:10). Присвятіть свій час на чинення добра. Задовольняйте потреби людей. Допомагайте іншим жити життям, яке приносить користь.

Вивчення Біблії на тему Божого Царства⁶

Ви помітите, що серед запропонованих тут міститься два дослідження, які ґрунтуються на матеріалі Старого Заповіту. Ці дві теми допоможуть доповнити наше уявлення про Боже Царство, а також сприятимуть кращому розумінню деяких уривків з Нового Заповіту. Ці дослідження є дуже короткими, а тому в майбутньому, можливо, вам було б варто провести глибше вивчення кожного з наведених уривків.

Зверніть увагу, що відповіді на питання не подано, оскільки ці запитання призначені для того, щоб допомогти вам ознайомитися з уривками та поміркувати про те, як вони пов'язані з Божим Царством. Якщо ви не зможете знайти відповідь на якесь питання, не соромтеся залучати інших до його обговорення. Так ви зможете почути, що думають інші люди.

Перед тим, як почати дослідження, прочитайте весь запропонований уривок і попросіть Бога дати вам розуміння того, як сказане стосується Його Царства.

1. Характер Царя — Псалом 145

Мета: розглянути, як Божий характер і Його природа віддзеркалюються в Його Царстві.

- а) Які риси або якості Бога-Царя ви бачите у віршах 1–7? Перерахуйте їх, зазначивши до кожного пункту вірш, в якому названа ця риса.
- б) Що ви дізнаєтеся про характер Царя та про Його Царство у віршах 8–13?
- в) У віршах 14–20 йдеться про Божу реакцію на різні групи людей. Назвіть ці групи та вкажіть, як Бог реагує на них. Що це говорить нам про Божий характер?
- г) Після докладного ознайомлення з цим уривком запишіть свої спостереження, пов'язані з Богом-Царем. Який Він Цар? Над ким Він царює? Яку програму впроваджує цей Цар (вірші 14–20)?
- д) Коли Давид так розуміє Бога-Царя, якою є його реакція (вірш 21)? Якою має бути наша реакція? Як це виглядатиме у нашому щоденному житті?

⁶ За основу взято матеріал Ірега Джао «Боже Царство: 10 досліджень для індивідуального та групового опрацювання» [Jao G. The Kingdom of God: 10 studies for individuals or groups. — Downer's Grove, IL: InterVarsity Press, 2003.]

- е) Виберіть яку-небудь особисту ситуацію або подію у світі, де здається, що все вийшло з-під контролю. Тепер запишіть кілька Божих рис, про які ви хотіли б постійно згадувати у цій ситуації. Щоразу, як у вас виникатиме думка про цю ситуацію, прославляйте за неї Бога, послуговуючись тим, що ви зараз записали.

2. Боже Царство наблизилося — Марка 1:14–45

Мета: побачити численні сфери, в яких Царство Ісуса має владу.

- а) Над чим Ісус виявляє владу Божого Царства у віршах 16–20; 21–22; 23–28 і 29–31?
- б) Які пріоритети Царства відкриваються у віршах 35–39?
- в) Які настанови Ісус дає у віршах 25 і 44 навіть попри всю очевидність Його влади? Який пріоритет Царства цим виявляється?
- г) Ісус наказав прокаженому виконати єврейський закон і показатися священикові після зцілення. З цього та з інших прикладів ми бачимо, що Ісус не мав наміру повалити встановлений порядок, а радше закликав дотримуватися його. Як це змінює ваше уявлення про Боже Царство?
- д) Знаючи, що ми, учні Христа та громадяни Його Царства, маємо повний доступ до Його влади, яким має бути наше життя у сферах, пов'язаних з тією владою, яка нас безпосередньо оточує?
- е) Назвіть один спосіб, як ви можете це робити протягом найближчого тижня.

3. Пропозиція, від якої неможливо відмовитися — Матвія 13:1–45

Мета: дослідити різні відповіді на Ісусову звістку про Царство.

- а) У цьому уривку описуються різні реакції людей на Царство. Назвіть їх.
- б) Які характеристики притаманні тим у цих притчах, хто приймає Царство?
- в) Як описуються люди, які не приймають Царства?
- г) Відповідно до цих притч, у чому полягає наша відповідальність за поширення Царства?
- д) Як ви плануєте зробити кому-небудь «Пропозицію, від якої неможливо відмовитися» протягом найближчого тижня?

4. Сформульована місія для Царства — Матвія 20:1–34

Мета: дослідити цінності Царства, яких навчав та які показував Ісус.

- а) Що було цінним для працівників у віршах 1–16?
- б) Що було цінним для господаря?
- в) Що було цінним для матері Івана та Якова?
- г) Ісус використав цю ситуацію, щоб показати справжні цінності Царства. Які це цінності?
- д) Як Ісус показує ці цінності у віршах 17–19 і 29–34?
- е) Ґрунтуючись на цьому уривку, сформулюйте одним реченням місію Божого Царства.
- ж) Запишіть один практичний спосіб, у який ви зможете протягом найближчого тижня виявляти своїм життям і вчинками, що ви поділяєте таке формулювання життєвої місії.

5. Царство в словах і справах — Дії 8:4–40

Мета: дослідити роль Святого Духа у проголошенні та об'єднанні Божого Царства.

- а) До кого пішов Пилип проголошувати Євангелію у віршах 4–25? Що незвичайного було в цьому?
- б) Які знаки чинив Пилип, коли проголошував Царство?
- в) Хто охрестився завдяки цьому служінню в Самарії?
- г) Як учні в Єрусалимі відреагували на те, що сталося в Самарії?
- д) Пішовши з Самарії, з ким зустрівся Пилип та кому він звіщав Євангелію у віршах 26–40?
- е) Які люди ввійшли в Боже Царство у цьому уривку?
- ж) Зверніть увагу, як Святий Дух ламав культурні, статеві та расові бар'єри, щоб привести найрізноманітніших людей у Боже Царство. Які культурні, расові або інші бар'єри існують там, де ви живете?
- з) Назвіть щонайменше трьох осіб, які чимось відрізняються від вас, і навпроти кожного імені запишіть, як ви можете виявити Божу любов і донести Боже Царство до цієї людини.

6. Конфлікт царств — Об'явлення 19

Мета: побачити, як Царство Ісуса перемагає всі інші царства.

- а) Перерахуйте кілька Божих рис та якостей з віршів 1–6.
- б) Зауважте, що всі вони пов'язані з Божими судами і що небо поклоняється Богові за це. Над яким злом, яке є у вашому житті чи впливає на ваше життя, Бог здобуде славу перемогу? Як це впливає на ваше ставлення до цього зла?
- в) Про які два війська йдеться у віршах 11–21? Що вони символізують?
- г) Ісус вщент розбиває всіх Своїх ворогів і вершить над ними остаточний і абсолютний суд. Як знання цього факту може допомогти вам у повсякденному житті та служінні?
- д) Чому це знання має спонукати вас до поклоніння Богові?
- ж) Оскільки ми знаємо, що Ісус урешті-решт здобуде перемогу, як цією перемогою можна жити зараз? Запишіть одну-дві сфери вашого життя, в яких ви можете застосувати цю перемогу, а потім прославити Бога за неї.

7. Очікування приходу Царства — Матвія 25:1–30

Мета: розглянути, у чому Ісус очікує від нас вірності, аж доки Царство не прийде в усій повноті.

- а) Які емоції супроводжують повернення Господа у перших двох притчах (вірші 1–30)?
- б) Яке ставлення та які риси виявили мудрі діви у віршах 1–13?
- в) Яке ставлення та які риси виявили нерозумні діви у віршах 1–13?
- г) Молодий залишив непідготовлених дів за дверима. Яким чином у цьому виявляється природа Царства?
- д) У другій притчі господар дає своїм рабам величезні суми грошей, щоб вони подбали про них, поки його не буде. Що це говорить нам про ставлення господаря до своїх рабів і про те, чого він очікує від них?

- е) Порівняйте невірного раба у віршах 24–30 з дівами з першої притчі. Що очікувалося від рабів та від дів? У чому схибили невірний раб та нерозумні діви? Які були наслідки?
- ж) Яким чином у цих двох притчах показано, чого Цар очікує від громадян Його Царства?
- з) Як ви виявляли нерозум або мудрість в очікуванні Царя?
- и) Назвіть три моменти, які ви можете сьогодні зробити, щоб почати готуватися до приходу Царства?
- к) Прочитайте Матвія 25:31–46, щоб дізнатися про інші способи підготовки до приходу Царя.

8. Жити у світлі Царства — 2 Тимофія 3:10–4:8

Мета: здобути правильне розуміння життя та служіння у світлі Христового Царства та Його приходу.

- а) Яке протиставлення робить Павло між громадянами Божого Царства та підданими цього світу в 3:12–13?
- б) Павло каже Тимофієві виробляти в собі правильне налаштування в світлі прийдешнього Царства (4:1–5). У чому саме воно полягає?
- в) Чим таке ставлення, до якого спонукає Павло, відрізняється від ставлення, притаманного тим, хто перебуває поза Царством?
- г) Якого поведіння громадяни Божого Царства можуть очікувати від підданих цього світу?
- д) До чого ми маємо бути підготовлені, якщо ми є громадянами Царства?
- е) Коли ми отримаємо нагороду за вірне служіння?
- ж) Які добрі справи ви можете чинити, щоб весь час бути готовими до приходу Царя? Назвіть щонайменше п'ять таких справ і виберіть три, які ви будете робити протягом найближчого тижня.

Далі подано кілька уривків, за якими ви можете провести власне дослідження.

9. Цар над усім — Колосян 1:1–20

Мета: зрозуміти, що Ісусове Царство поширюється на весь усесвіт завдяки тому, ким Він є і що Він зробив.

10. Хто сидить на престолі? — Даниїла 4

Мета: дізнатися, як Бог править народами.

